

Sygn. akt: XII Cz 90/21

POSTANOWIENIE

Dnia 9 marca 2022 r.

Sąd Rejonowy w Bydgoszczy XII Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący:	Sędzia Sądu Rejonowego Anna Samosiuk (sprawozdawca)
Sędziowie:	Sędzia Sądu Rejonowego Małgorzata Bojko – Horodeńska Sędzia Sądu Rejonowego Agata Anna Borucka

po rozpoznaniu w dniu 9 marca 2022 r. w Bydgoszczy na posiedzeniu niejawnym

sprawy z wniosku wierzyciela **P. J.**

z udziałem dłużnika **Sądu Rejonowego w (...)**

o egzekucje świadczenia niepieniężnego

po rozpoznaniu zażalenia wierzyciela na postanowienie z dnia 29 września 2021 r. wydane w sprawie XII Co 1355/21

postanawia:

uchylić zaskarżone postanowienie

SSR Anna Samosiuk SSR Małgorzata Bojko – Horodeńska SSR Agata Anna Borucka

UZASADNIENIE

Wierzyciel P. J. wniósł o wszczęcie przeciwko dłużnikowi - Sądowi Rejonowemu w (...), egzekucji świadczenia niepieniężnego objętego postanowieniem Sądu Rejonowego w (...) VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 14 kwietnia 2021 r. (sygn. akt VII Po 16/21) polegającego na dopuszczeniu wierzyciela do wykonywania wszystkich praw i obowiązków służbowych przysługujących mu z tytułu pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w (...). Wierzyciel domagał się w szczególności: uwzględnienia jako sędziego Sądu Rejonowego w (...), w wyznaczaniu terminów posiedzeń oraz przydzielaniu spraw w I Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego w (...), zgodnie z ogólnymi zasadami; zaniechania aktów skutkujących niedopuszczeniem, jako sędziego Sądu Rejonowego w (...), do wykonywania obowiązków służbowych, w tym w szczególności wykonywania funkcji orzeczniczych w I Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego w (...), zaniechania wszelkich innych działań, które skutkowałyby pominięciem uprawionego, jako sędziego, w wyznaczaniu terminów posiedzeń oraz przydzielaniu spraw w I Wydziale Cywilnym Sądu Rejonowego w (...), na zasadach ogólnych. Wierzyciel domagał się wyznaczenia dłużnikowi na podstawie art. 1050 § 1 kpc terminu jednego dnia roboczego na wykonanie czynności wskazanych w tytule wykonawczym oraz zagrożenia Prezesowi Sądu Rejonowego w (...) M. N. jako osobie uprawionej do reprezentowania dłużnika – grzywną w wysokości 15.000 zł na wypadek, gdyby Sąd Rejonowy w (...) nie wykonał obowiązków objętych postanowieniem

z dnia 14 kwietnia 2021 r. wydanym w sprawie o sygn. akt VII Po 16/21 w określonym terminie. Ponadto wierzyciel domagał się nałożenia na Prezesa Sądu Rejonowego w (...) sędziego M. N. w oparciu o art. 1051 § 1 kpc w zw. z art. 1052 kpc i art. 1053 § 1 i 2 kpc, grzywny w wysokości 15.000 zł z jednoczesną jej zamianą na areszt w wypadku niezapłacenia, licząc jeden dzień aresztu jako 50 zł grzywny za działania tegoż Prezesa wbrew określonemu w przedmiotowym postanowieniu obowiązkowi dopuszczenia P. J. do wykonywania wszystkich praw i obowiązków służbowych przysługujących mu z tytułu pełnienia urzędu na stanowisku sędziego Sądu Rejonowego w (...).

Dłużnik - Sąd Rejonowy w (...) - wniósł o określenie wierzycielowi terminu jednego miesiąca na usunięcie braku formalnego wniosku polegającego na braku zgody Izby Dyscyplinarnej Sądu Najwyższego na pociągnięcie do odpowiedzialności prezesa Sądu Rejonowego w (...) a w przypadku nieusunięcia tego braku wniósł o odrzucenie wniosku z uwagi na niedopuszczalność drogi sądowej.

Postanowieniem z dnia 29 września 2021 r. Sąd Rejonowy w (...) odrzucił wiosek wierzyciela. Sąd doszedł do przekonania, że do rozpoznania wniosku wierzyciela zastosowanie ma art. 1060 k.p.c. a nie art. 1050 k.p.c. Wskazując na powyższe Sąd uznał, że przed skierowaniem do sądu wniosku o wszczęcie egzekucji wierzyciel winien wezwać dłużnika do dobrowolnego spełnienia obowiązku objętego postanowieniem z dnia 14 kwietnia 2021 r. Wobec braku takiego wezwania Sąd I instancji uznał wniosek wierzyciela za przedwczesny i doszedł do wniosku, że należy go odrzucić.

Postanowienie to zaskarżył wierzyciel wnosząc o jego uchylenie. Wierzyciel zarzucił Sądowi I instancji:

- naruszenie art. 199 § 1 pkt 1 k.p.c. w zw. z art. 1060 k.p.c. poprzez przyjęcie, że procedowanie w niniejszej sprawie opierać się powinno na przepisie szczególnym regulującym egzekucję przeciwko Skarbowi Państwa tj. art. 1060 k.p.c., podczas gdy z treści postanowienia o zabezpieczeniu wynika, że dłużnikiem nie jest Skarb Państwa lecz Sąd Rejonowy w (...);

- naruszenie art. 1050 k.p.c. poprzez jego błędne niezastosowanie,

- naruszenie art. 316 § 1 k.p.c. w zw. z art. 361 k.p.c. poprzez uznanie, że wierzyciel nie wezwał dłużnika do spełnienia świadczenia, podczas gdy takie wezwanie miało miejsce wielokrotnie.

Sąd zważył, co następuje:

Zażalenie zasługiwało na uwzględnienie.

W ocenie sądu odwoławczego sąd I instancji błędnie przyjął, że wniosek wierzyciela winien zostać rozpoznany przy zastosowaniu art. 1060 k.p.c. Swoje przekonanie Sąd I instancji uzasadnił faktem przekazania niniejszej sprawy przez Sąd Okręgowy w (...) do Sądu Rejonowego w (...) na podstawie art. 44⁽²⁾ pkt 1 k.p.c. oraz tym, że wprawdzie Sąd Rejonowy w (...) posiada zdolność sądową w sprawach z zakresu prawa pracy, lecz nie jest jednostką organizacyjną posiadającą samodzielną osobowość prawną.

Odnosząc się do przytoczonych argumentów należy wskazać, że zastosowanie przez Sąd Okręgowy w (...) jako podstawy przekazania sprawy do Sądu Rejonowego w (...) art. 44⁽²⁾ pkt 1 k.p.c. nie może stanowić podstawy do uznania, że jako dłużnik w niniejszym postępowaniu występuje Skarb Państwa. Przepis ten bowiem, z uwagi na istniejącą lukę prawną, znajduje przez analogię odpowiednie zastosowanie również do tych spraw, w których stroną procesu jest sąd właściwy do rozpoznania sprawy. Uzasadnione jest to ratio legis tej regulacji i przyjęciem przez ustawodawcę słusznego założenia, że dla dobra wymiaru sprawiedliwości żaden sąd nie powinien orzekać w sprawach, które tego sądu dotyczą. W konsekwencji należy przyjąć, że zastosowanie przez Sąd Okręgowy w (...) omawianego przepisu jako podstawy przekazania sprawy do Sądu Rejonowego w (...), w żaden sposób nie oznacza, że stroną niniejszego postępowania jest Skarb Państwa.

Zgodzić należy się z sądem I instancji co do tego, że Sąd Rejonowy w (...) nie posiada osobowości prawnej jednak okoliczność ta pozostaje bez jakiegokolwiek znaczenia dla prawidłowego oznaczenia strony niniejszego postępowania. Słusznie wskazano w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia, iż w sprawach z zakresu prawa pracy Sąd Rejonowy w (...) posiada zdolność sądową. Zgodnie bowiem z art. 460 § 1 k.p.c., zdolność sądową i procesową ma także pracodawca, chociażby nie posiadał osobowości prawnej... Zdolność tą Sąd, jako pracodawca, posiada zarówno na etapie postępowania zabezpieczającego i rozpoznawczego, jak i na etapie postępowania egzekucyjnego. Pozostaje to bez żadnego związku z brakiem osobowości prawnej dłużnika. W tym miejscu należy podkreślić, że postanowienie Sądu Rejonowego w (...) z dnia 14 kwietnia 2021 r. wydane w sprawie VII Po 16/21, którym to postanowieniem udzielono wierzycielowi zabezpieczenia zgłoszonego roszczenia, jednoznacznie określa, że obowiązany (dłużnikiem) jest Sąd Rejonowy w (...) Sąd działając jako organ egzekucyjny, podejmując czynności zmierzające do wykonania orzeczenia, nie jest uprawniony do badania tego orzeczenia pod względem merytorycznym, również w aspekcie podmiotowym, w szczególności poprzez przyjęcie, że stroną tego postępowania jest Skarb Państwa, tym bardziej że nie istnieją żadne wątpliwości co do właściwego oznaczenia obowiązanego w tamtym postępowaniu. Jedyne na marginesie należy wskazać, że również w części wstępnej zaskarżonego orzeczenia jako dłużnika wskazano Sąd Rejonowy w (...) a nie Skarb Państwa.

Mając powyższe na względzie należało przyjąć, że wniosek wierzyciela winien zostać rozpoznany przy zastosowaniu art. 1050 k.p.c., który to przepis nie wymaga, aby wierzyciel przed skierowaniem sprawy na drogę postępowania egzekucyjnego, uprzednio wezwał dłużnika do wykonania nałożonego na niego obowiązku.

Odnosząc się do podniesionego przez dłużnika zarzutu niedopuszczalności drogi sądowej sąd II instancji doszedł do przekonania, że nie jest on zasadny. Przedstawione jako uzasadnienie tego zarzutu okoliczności związane z tym, że Prezes Sądu, którego wniosek dotyczy, jest jednocześnie sędzią sądu powszechnego, nie mają w tym przypadku znaczenia dla oceny dopuszczalności drogi sądowej w niniejszej sprawie. Ewentualne skorzystanie przez Sąd działający jako organ egzekucyjny z możliwości nałożenia przewidzianej w art. 1053 k.p.c. grzywny na prezesa sądu będącego jednocześnie sędzią sądu powszechnego nie jest uzależnione od uprzedniego wyrażenia zgody przez jakikolwiek organ. Zgodnie z art. 181 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, sędzia nie może być, bez uprzedniej zgody sądu określonego w ustawie, pociągnięty do odpowiedzialności karnej ani pozbawiony wolności. Sędzia nie może być zatrzymany lub aresztowany, z wyjątkiem ujęcia go na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli jego zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. O zatrzymaniu niezwłocznie powiadamia się prezesa właściwego miejscowo sądu, który może nakazać natychmiastowe zwolnienie zatrzymanego. Jak stanowi art. 80 § 1 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. Prawo o ustroju sądów powszechnych, sędzia nie może być zatrzymany ani pociągnięty do odpowiedzialności karnej bez zezwolenia właściwego sądu dyscyplinarnego. Nie dotyczy to zatrzymania w razie ujęcia sędziego na gorącym uczynku przestępstwa, jeżeli zatrzymanie jest niezbędne do zapewnienia prawidłowego toku postępowania. Do czasu wydania uchwały zezwalającej na pociągnięcie sędziego do odpowiedzialności karnej wolno podejmować tylko czynności niecierpiące zwłoki. Zatrzymanie jest krótkotrwałym pozbawieniem wolności, znajdującym podstawę w różnych przepisach prawa. Zwążywszy na istotę immunitetu, jego cele i funkcje - chroni on sędziego przed wszystkimi formami zatrzymania, obejmującymi zarówno samo zatrzymanie, jak i doprowadzenie, areszt egzekucyjny oraz wszystkie inne formy naruszenia nietykalności (wolności). Sędziowie nie mają jednak immunitetu w zakresie odpowiedzialności cywilnoprawnej, niezwiązanej z pozbawieniem wolności. Możliwe jest zatem zagrożenie sędziemu, będącemu prezesem sądu powszechnego przewidzianą w art. 1050 § 1 k.p.c. grzywną na wypadek, gdyby w wyznaczonym terminie czynności nie wykonał. Możliwe jest również nałożenie tej grzywny oraz jednoczesne orzeczenie, na wypadek niezapłacenia grzywny, zamiany tej grzywny na areszt. Ograniczeniom podlega jedynie możliwość faktycznego pozbawienia sędziego wolności, co niewątpliwie nie może odbyć się bez uprzedniej zgody sądu określonego w ustawie. Nie ulega jednak wątpliwości, że z wnioskiem o udzielenie takiej zgody wystąpić ewentualnie winien sąd działający jako organ egzekucyjny a nie wierzyciel, który nie posiada ku temu legitymacji.

Reasumując należało uznać, że skuteczne złożenie będącego przedmiotem niniejszego postępowania wniosku, nie jest uzależnione od uprzedniej zgody właściwego sądu.

Sąd odwoławczy pragnie jednak wskazać, że sankcja aresztu orzeczona na wypadek niewykonania nałożonego obowiązku oraz ewentualnie również niezapłacenia grzywny ma charakter ostateczny. Egzekucja w trybie art. 1050 k.p.c. z reguły przebiega przez kilka stadiów. Pierwsze stadium kończy się wydaniem postanowienia o wyznaczeniu dłużnikowi terminu do wykonania czynności z zagrożeniem grzywną lub oddaleniem wniosku. Dopiero drugie stadium egzekucji, które następuje po bezskutecznym upływie terminu do wykonania czynności przez dłużnika, wiąże się z nałożeniem grzywny z jednoczesnym wyznaczeniem nowego terminu do wykonania czynności i zagrożeniem kolejną grzywną, którą jednocześnie zamienia się na areszt. Biorąc pod uwagę to, że osobą odpowiedzialną za wykonanie postanowienia, którego dotyczy wniosek wierzyciela, jest Prezes Sądu Rejonowego w (...), należy uznać, że jako funkcjonariusz publiczny, postąpi on zgodnie z prawem i niewątpliwie wykona postanowienie wydane w sprawie VII Po 16/21 W konsekwencji ewentualny problem z zastosowaniem sankcji aresztu będzie miał znaczenie jedynie teoretyczne. Nie można jednak wykluczyć, że w przypadku niewykonania nałożonego obowiązku oraz niezapłacenia grzywny, sąd określony w ustawie, wyrazi zgodę na zastosowanie sankcji aresztu wobec osoby za to odpowiedzialnej.

W ocenie Sądu odwoławczego, odmienna ocena zaistniałej sytuacji prowadziłyby do niemożliwego do zaakceptowania wniosku, że w przypadku, gdy osobą odpowiedzialną za wykonanie orzeczenia jest pełniący funkcję prezesa sądu powszechnego sędziego, brak byłoby możliwości przymusowego wykonania orzeczenia wydanego przez sąd powszechny w imieniu Rzeczypospolitej Polskiej.

Rację ma również skarżący co do tego, że brak było podstaw do odrzucenia wniosku wierzyciela z uwagi na brak wezwania dłużnika do dobrowolnego wykonania obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym (art. 1060 § 1 i 3 k.p.c.). Wierzyciel w uzasadnieniu wniosku wskazał, że po wydaniu postanowienia o zabezpieczeniu stawił się w budynku Sądu Rejonowego w (...) i wezwał o dopuszczenie go do wykonywania obowiązków służbowych, jednak prezes tego sądu nie dopuścił go do pracy. Do wniosku załączono wydruk ze strony internetowej portalu informacyjnego (...), zawierający dokumentację zdjęciową potwierdzającą to zdarzenie. Ponadto dłużnik faktu tego nie kwestionował. Biorąc pod uwagę to, że przepisy nie przewidują, aby wezwanie dłużnika do dobrowolnego wykonania obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym musiało nastąpić w jakiejś określonej formie oraz to, że wezwanie to wierzyciel winien skierować bezpośrednio do państwowej jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, należy uznać, że wierzyciel skutecznie wezwał dłużnika do wykonania stwierdzonego tytułem egzekucyjnym obowiązku.

W konsekwencji należało uznać, że Sąd I instancji błędnie przyjął, że wniosek wierzyciela jest przedwczesny i podlega odrzuceniu, co uzasadniało uchylenie zaskarżonego orzeczenia. Rozpoznając sprawę, Sąd I instancji winien w sposób prawidłowy zastosować art. 1050 - 1053 k.p.c. i merytorycznie rozpoznać wniosek wierzyciela.

SSR Anna Samosiuk SSR Małgorzata Bojko – Horodeńska SSR Agata Anna Borucka

ZARZĄDZENIE

- 1) odnotować,
- 2) nieobecność sędziego sprawozdawcy w okresie od dnia 25 stycznia 2022 do dnia 4 lutego 2022 r.
- 3) odpis postanowienia wraz z uzasadnieniem doręczyć:
 - pełnomocnikowi wierzyciela,
 - dłużnikowi z pouczeniem, że na postanowienie zażalenie nie przysługuje,
- 3) akta przekazać sędziemu sprawozdawcy.

Sędzia Sądu Rejonowego Anna Samosiuk